Türkiye Ekonomisinde Hizmet Sektörü

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Ekonomik sektörler:** Tarım (birincil), sanayi (ikincil) ve hizmet (üçüncül). Tarım ve sanayide doğrudan mal üretilir; **hizmet sektöründe** ise insanlara ve diğer ekonomik faaliyetlere hizmet sunulur. Eğitim, sağlık, ulaşım, turizm, ticaret, bankacılık, sigortacılık, pazarlama, güvenlik, hukuk, haberleşme ve belediye hizmetleri bu sektördedir.
- **Alt kollar (Dünya Ticaret Örgütü sınıflaması):** Mesleki hizmetler, haberleşme, müteahhitlik, dağıtım (toptan ve perakende ticaret), eğitim, çevre, mali (bankacılık, sigortacılık), sağlık, turizm ve seyahat, eğlence-kültür-spor, ulaştırma hizmetleri.
- **Gelişmişlik ve hizmet:** Gelişmiş ülkelerde 1950'lerden itibaren hizmet sektörü tarım ve sanayinin önüne geçmiştir. Hizmetin GSYH içindeki payı gelişmiş ülkelerde genellikle %65-75, gelişmekte olanlarda %50-65 civarındadır. Hizmet sektörü geliştikçe çalışanların büyük bölümü bu sektörde istihdam edilir ve yaşam kalitesi yükselir. Küreselleşme, çok uluslu şirketler ve bilgi-iletişim teknolojileri hizmet ticaretini hızla büyütmüştür.
- **Türkiye'de hizmet sektörü:** Hem GSYH'de hem istihdamda en büyük paya sahiptir. **Ulaşım** (havalimanları, otoyollar, hızlı tren), **ticaret** (iç ticaret ve dış ticaret) ve **turizm** öne çıkan kollardır.
- **Dış ticaret kavramları:** İhracat (dışarıya satış) + ithalat (dışarıdan alış) = **dış ticaret hacmi**; ithalat ihracattan fazlaysa **dış ticaret açığı** oluşur; ihracatın ithalatı karşılama oranı = ihracat ÷ ithalat × 100. Turizm, döviz girdisi sağlayarak dış ticaret açığının kapatılmasına ve istihdama katkı yapar.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Hizmet sektöründe doğrudan mal üretimi esastır.
( ) Bankacılık ve sigortacılık hizmet sektörünün mali hizmetler koluna girer.
( ) Gelişmiş ülkelerde hizmet sektörünün GSYH içindeki payı genellikle yüksektir.
( ) Turizm, ülkeye döviz girdisi sağlamaz.

2 Hizmet sektörünün alt kollarını örnekleriyle eşleştiriniz.

1. Mali hizmetler
2. Dağıtım hizmetleri
3. Turizm ve seyahat hizmetleri
4. Haberleşme hizmetleri

a) Otel işletmeciliği ve turist rehberliği
b) Posta, kurye ve telekomünikasyon
c) Bankacılık ve sigortacılık
d) Toptan ve perakende ticaret

3 Aşağıdakilerden hangisi hizmet sektörüne ait bir faaliyet **değildir**?

A) Bir hastanede hasta muayenesi
B) Bir okulda ders verilmesi
C) Bir bankada kredi işlemleri
D) Bir otobüs firmasının yolcu taşıması
E) Bir fabrikada otomobil parçalarının üretilmesi

4 Hizmet sektörünü tarım ve sanayi sektörlerinden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğrudan mal üretmek yerine insanlara ve diğer faaliyetlere hizmet sunması
B) Yalnızca kırsal alanlarda yapılması
C) Doğal kaynakları ham madde olarak işlemesi
D) Sadece devlet tarafından yürütülmesi
E) Hiç iş gücüne ihtiyaç duymaması

5 Boş bırakılan yerleri uygun kavramlarla doldurunuz.

a) Bir ülkenin yurt dışına mal ve hizmet satmasına ..... denir.
b) Yurt dışından mal ve hizmet satın alınmasına ..... denir.
c) İhracat ile ithalatın toplamına ..... denir.

6 Turizmin Türkiye ekonomisine en önemli katkılarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanayi üretimini tamamen durdurması
B) Döviz girdisi sağlayarak dış ticaret açığının kapatılmasına yardımcı olması
C) Tarım alanlarını genişletmesi
D) İthalatı sıfırlaması
E) Nüfusu azaltması

7 Hizmet sektörünün GSYH içindeki payı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Gelişmekte olan ülkelerde her zaman daha yüksektir.
B) Bütün ülkelerde eşittir.
C) Gelişmiş ülkelerde sıfıra yakındır.
D) Gelişmiş ülkelerde genellikle daha yüksektir.
E) Yalnızca tarım ülkelerinde yüksektir.

8 Ulaşım sektörünün ekonomik kalkınmaya katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarım alanlarını artırması
B) İklimi değiştirmesi
C) Ham madde, ürün ve insanların hızlı taşınmasını sağlayarak üretimi ve ticareti canlandırması
D) Nüfusun azalmasına yol açması
E) İthalatı tamamen yasaklaması

9 Türkiye'de iç ticaretin çok hareketli olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bütün bölgelerde aynı ürünlerin üretilmesi
B) Nüfusun tamamen eşit dağılması
C) Bölgelerin ürettiği tarım ürünlerinin, sanayinin ve nüfusun dengesiz dağılması
D) Ulaşım ağının hiç gelişmemesi
E) Dış ticaretin yasak olması

10 Aşağıdakilerden hangisi Dünya Ticaret Örgütü sınıflamasına göre **çevre hizmetlerine** örnektir?

A) Sinema ve tiyatro gösterileri
B) Diş tedavisi
C) Kargo taşımacılığı
D) Çöp toplama ve kanalizasyon hizmetleri
E) Emlak komisyonculuğu

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Grafikte kurgusal bir ülkede çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımı verilmiştir. Grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

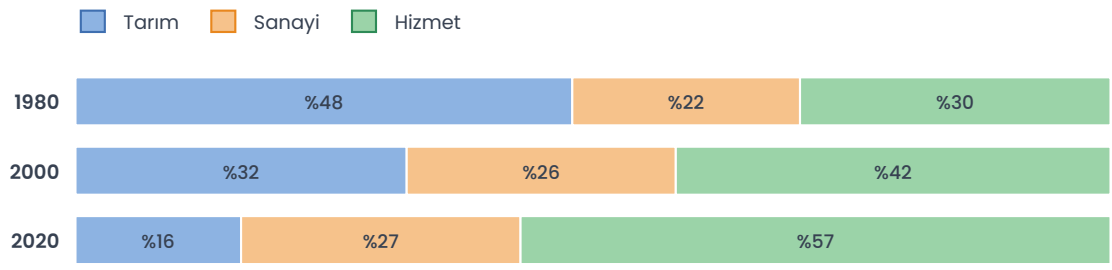

A) Hizmet sektörünün istihdamdaki payı sürekli artmış ve 2020'de yarıyı geçmiştir.
B) Tarımın istihdamdaki payı artmıştır.
C) Sanayinin payı her dönemde hizmetten fazladır.
D) 1980'de en fazla çalışan hizmet sektöründedir.
E) Üç sektörün payı değişmemiştir.

12 Hizmet sektörüyle ilgili;
I. Geliştiği ülkelerde yaşam kalitesinin arttığı görülür.
II. Gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun büyük bölümü bu sektörde istihdam edilir.
III. Uluslararası ticaretteki payı son yıllarda azalmaktadır.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

13 Son 30-40 yılda hizmet sektörünün uluslararası ticaretteki payının hızla artmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz**?

A) Küreselleşme
B) Çok uluslu şirketlerin gelişmesi
C) Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler
D) Finans ve yazılım hizmetlerinin uzaktan sunulabilmesi
E) Ülkeler arasındaki ulaşım ve iletişim bağlantılarının azalması

14 Türkiye'nin 2021 yılındaki ihracatı yaklaşık **225 milyar $**, ithalatı ise yaklaşık **271 milyar $** olmuştur. Buna göre ihracatın ithalatı karşılama oranı yaklaşık yüzde kaçtır?

A) %17 B) %46 C) %83 D) %100 E) %120

15 Mal ticaretinde dış ticaret açığı veren bir ülkenin turizm gelirlerinin artması aşağıdakilerden hangisine katkı sağlar?

A) İthalatın sıfırlanmasına
B) Ödemeler dengesindeki açığın bir kısmının kapatılmasına
C) Dış ticaret açığının büyümesine
D) Ülkedeki üretimin durmasına
E) Nüfusun azalmasına

16 Aşağıdaki faaliyetleri ait oldukları sektöre göre tarım (T), sanayi (S) ya da hizmet (H) olarak sınıflandırınız.
(…) Kıyıda balık avlanması (…) Un fabrikasında öğütme (…) Sigorta poliçesi düzenlenmesi
(…) Seracılık (…) Bir kargo firmasının paket taşıması (…) Tekstil atölyesinde dikim

17 2020'de salgın nedeniyle uygulanan seyahat kısıtlamaları sırasında hizmet sektörünün hangi kolları en çok etkilenmiştir?

A) Tarım ve hayvancılık
B) Madencilik
C) Çevrim içi alışveriş
D) Enerji üretimi
E) Turizm ve hava yolu taşımacılığı

---

18 Grafikte üç kurgusal ülkede hizmet sektörünün GSYH ve istihdam içindeki payları verilmiştir. Bu ülkelerden hangisinin gelişmişlik düzeyinin **en yüksek** olması beklenir?

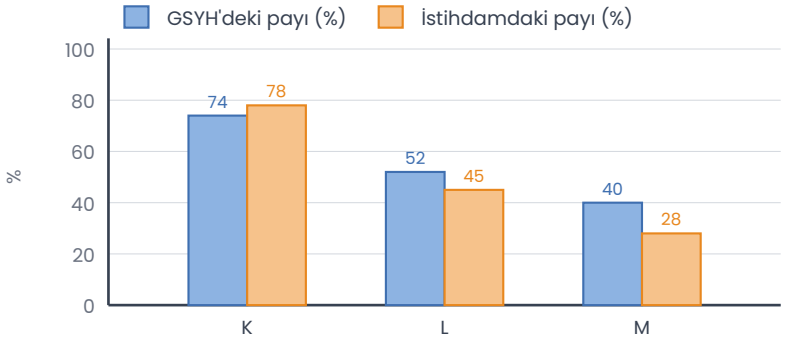

A) K B) L C) M D) L ve M E) Üçü de aynı düzeydedir

---

19 Hizmet sektörünün geliştiği büyük kentlerde aşağıdakilerden hangisinin görülmesi **en olasıdır**?

A) Nüfusun büyük bölümünün tarımda çalışması
B) Sosyal ve kültürel imkânların çok sınırlı olması
C) Gelir düzeyinin kırsaldan düşük olması
D) Eğitimli ve nitelikli iş gücüne talebin yüksek olması
E) Okuryazarlık oranının çok düşük olması

---

20 Yaşadığınız ilde hizmet sektörüne ait **üç** faaliyet örneği yazıp bunların ekonomiye katkısını kısaca açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Kurgusal bir ülkenin GSYH'si **800 milyar $**'dır. Hizmet sektörü GSYH'nin **%60**'ını oluşturmakta; turizm ise hizmet sektörünün **%10**'unu sağlamaktadır.
Buna göre turizmin bu ülkenin GSYH'sine katkısı kaç milyar $'dır?

A) 6 B) 10 C) 36 D) 48 E) 80

22 Tabloda dört kurgusal ülkede çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımı verilmiştir.
Tarımın payı azaldıkça ve hizmetin payı arttıkça gelişmişliğin arttığı kabul edilirse ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre **yüksekten düşüğe** sıralanışı hangisidir?

Ülke	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
P	8	24	68
R	55	15	30
S	30	28	42
T	2	20	78

A) R – S – P – T B) T – P – S – R C) P – T – S – R D) T – S – P – R E) S – P – T – R

23 Türkiye'de son yıllarda ulaşım sektörünün ekonomideki payının artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi **yoktur**?

A) Demir yolu hatlarının sökülerek kara yollarına dönüştürülmesi
B) Havalimanı sayısının artması
C) Otoyol ağının genişlemesi
D) Yüksek hızlı tren hatlarının hizmete girmesi
E) Kara yollarında ulaşım kalitesinin yükselmesi

24 E-ticaretin yaygınlaşmasıyla hizmet sektöründe aşağıdaki değişimlerden hangisinin yaşanması **en olasıdır**?

A) Kargo firmalarının kapanması
B) Kargo, depolama ve lojistik hizmetlerine olan talebin artması
C) Bankacılık işlemlerinin tamamen sona ermesi
D) Perakende ticaretin ortadan kalkması
E) Bilişim hizmetlerine ihtiyacın azalması

25 Kurgusal bir ülkenin bir yıldaki turizm geliri **30 milyar $**, mal ihracatı ise **250 milyar $**'dır.
Bu ülkenin turizm gelirinin mal ihracatına oranı yüzde kaçtır?

A) %8 B) %12 C) %22 D) %30 E) %83

26 Türkiye'de iç ticaretin canlı olmasında;
I. Tarım ve hayvancılık ürünlerinin bölgelere göre farklılık göstermesi
II. Sanayi kuruluşlarının ve yer altı kaynaklarının dengesiz dağılması
III. Nüfusun belirli bölgelerde yoğunlaşması
etkenlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

27 Hizmet sektörünün ekonomideki payı sürekli artan bir ülkede tarımın yine de stratejik önemini korumasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarımın en fazla döviz getiren sektör olması
B) Hizmet sektörünün tarımdan bağımsız olması
C) Gıda güvenliğinin sağlanması ve sanayiye ham madde üretilmesi
D) Tarımda çalışan nüfusun sürekli artması
E) Tarım ürünlerinin ithal edilememesi

28 İmalat sanayisinden hizmet sektörüne doğru dönüşüm geçiren gelişmiş bir ülkede **katma değeri en yüksek** hizmet kollarının aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

A) Bilgi teknolojileri, araştırma-geliştirme ve finans hizmetleri
B) Kuaförlük hizmetleri
C) Çöp toplama hizmetleri
D) Mahalle bakkallığı
E) Otopark işletmeciliği

29 Türkiye'nin mal ticaretinde çoğu yıl dış ticaret açığı vermesinin en önemli nedenlerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hiç sanayi ürünü ihraç etmemesi
B) Turizm gelirinin bulunmaması
C) Ulaşım altyapısının hiç olmaması
D) Tarım ürünlerinin tamamını ithal etmesi
E) Petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarında büyük ölçüde dışa bağımlı olması

30 Türkiye'de hizmet sektörünün ekonomiye katkısını artırmak için **iki** öneri yazınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**